קכו: כל הכלים פרק שבעה עשר שבת

וכי תימא הכא נמי דאיכא תורת כלי עליו. פי׳ בקונטרס שיהא רשאי לעשות שוש תשמיש אחר ואין נראה לר״ת כי למה יש לנו להצריך שלבדר אחר יהא רשאי כיון שרשאי לבדר זה אינה נראה לר״ת דה״פ דאיכא תורת כלי עליו שמיקנו ועשה בו מעשה והכינו לכך שמאחר שלכך מיקנו והכינו לכך יש תורת כלי עליו אפילו אינו רשאי לבדר אחר כמו חריות של דקל שאינן רשאין לשוש תשמיש אינה ניסיבה אף על פי כן (ד) יכול להכינם ולטלטלם בשבת ואבנים נמי אמרינן נעיל נאו ויפיספו ועוד אי תורת כלי עליהם ממש צריכא למימר דכלי מיטל לנוכך גופו והא דאמרי׳ בעירובין (ד׳ קכ.) גבר הגברר עשה לו בית יד מהו א״ל בוכנא קאמרת פירום ושרי לאו משום דאי לא הוה כבוכנא ע״י הבית יד הזה הוה אסור דאפילו לא חזי למילתא אחריתי כיון שתקנוהו בידים לכך היה מותר אפי׳ בלא בית יד אינא נראה לר״י דהתם מיירי בסמוך משום דמיחזי כבונה פי׳ שנועץ הגבר בתוך הנקב שבמפתן עד (ה) בתוך האדן כדפירש בקונטרס התם ועבה קאי הא עשה לו בית יד באותו גבר שנקמז אי נמי שמוחל לטעמיה דסבר דטעמא דרבי יהודה משום בנין אפילו בלא נעיצת גבר בארץ וכן נראה יותר כי נקמז אין פתרונו נעיצה בארץ אלא דומה שהוא מעין נשמט רק שאינו נשמט ממש כדמוכח בברייתא שהביא למעלה דקתני גבר אם נשמט טולו אסור נקמז מותר רבי יהודה אומר נקמז אע״פ שאינו נשמט ולא נודע פירוש נקמז היטב ובירושלמי גרסינן גבר דר׳ אליעזר הוה קטיר בגמי נשמט אסור נקמז רבי יעקב בר אחא מורה כראשי אצבעותיו (ו):

ומדבריהן למדנו שפוקקין ומודדין. ואע״ג דטעים לא מבטל ליה כמו פקק דלאמרי׳ בפרק הישן (סוכה דף כח.) גבי סדין איכא למימר דמבטל ליה טפי מסדין ולא מצי למימר נמי פקק דמצוה שאני דלאמרי׳ בשילהי מכילתין (ד׳ קנז:) גבי מדידה דהתם לא הוי איסור כל כך אלא משום דהוי כעובדא דמול אבל פקק דמשום מוספת אהל דומי לבנין ליכא למישרי משום מצוה:

הדרן עלך כל הכלים

מפנין ארבע וחמש קופות. בירושלמי מפרש כמה שיעור קופות כההוא דתניא (ז) שלשה קופות של שלשה סאין: של יהודה היא דאית ליה כראשי אצבעותיו (ו):

ומדבריהן למדנו שפוקקין ומודדין. ואע״ג דטעים לא מבטל ליה כמו פקק כדאמרי׳ בפרק הישן (סוכה דף כח.) גבי סדין איכא למימר דמבטל ליה טפי מסדין ולא מצי למימר נמי פקק דמצוה שאני דלאמרי׳ בשילהי מכילתין (ד׳ קנז:) גבי מדידה דהתם לא הוי איסור כל כך אלא משום דהוי כעובדא דמול אבל פקק דמשום מוספת אהל דומי לבנין ליכא למישרי משום מצוה:

הדרן עלך כל הכלים

מפנין ארבע וחמש קופות. בירושלמי מפרש כמה שיעור קופות כההוא דתניא (ז) שלשה קופות של שלשה סאין:

מה א ב ג מד׳ פכ״ה מהלכות שבת הל״ג טש״ע אר״ח סימן שז סעיף י:

א ד ה מד׳ פכ״ח מהל׳ שבת הלכה ב וסכ״ו הלכה טו סמג לאוין סה טש״ע אר״ח סימן שלג סעיף ח:

מוסף רש״י

חריות. ענפים קשים כמין מסטיקקי שדרשות של לולבין ועבלי עלין שלהן קרי להן חריות (לעיל ג.). שבדרן לעצים. שמתגן לישיקן (לעיל קכה:) כל לקוטות תמרים קרי גדיה (לעיל ג.). צריך לקשר. מע״ש (לעיל קכה:) לקרסים יחד מבעוד יום לצורכם שלישיבה שמחים, ואם לא קרסם יחד אסור לטלטלן לחתר, דלא הוי יחוד כמשכה (לעיל ג.). ומודדין. להתלמד על דבר הנלמד (לעיל כנ.).

הדרן עלך כל הכלים

מפני האורחים. שאינן לאהל אין מקום לכסה, ומפני בטול בהמ״ד. שלא לתלמידים מקום ליכב (ביצה יה.). ולא את הלוף ולא את החרדל. מטלטלן בשבת, שאינם ראויים כיום, לא זה לבשל ולא זה לעטון. לוף מין קטניות ואינן ראוין למאכל בשבת מי אלפיל לעוסות (ב״מ קיג.).

רב נסים גאון

פרק שבועה עשר מפנין ר׳ יהודה היא דאמר מוקצה. ור׳ שמעון ליה ליה מוקצה. אצל כל פחמא (עיקר כל זה) בפרק בפה מדליקין, וכבר פירשנו זה בפרק יציאות השבת.

רבינו חננאל

שמעינן ליה דבעי תורת כלי. ואוקימנא בקנה שהתקנו להיות נרעל ושחתה בו בדאיכא תורת כלי עליו ובהא אי״ר יוחנן הלכתא כרשב״ג, אבל בחריות של דקל שבדרן לעצים דשרי רשב״ג בלא רישור לא סבר לזה ר׳ יוחנן כדותיה. ועליהן אמר, ר׳ יוחנן סבר לה כוותיה בחדא ודליג עליה בחדא. דרש ר׳ יצחק בפחא אפתחא דרבי דריש גלותא הילכתא כרי אלעזר שאין פוקקין אלא אם הוא קשור והלי. ואותבה ר׳ עולא מהא דתנן בפרק שבת סדבריהן למדנו שפוקקין ומודדין וקשרין בשבת. א״ל אביי ליה עזרא לפה אותיבתיה ביהא מפני שהיא שנייה כתם. ופרי״ל הלכה כתם כ״שנה. נגר הנגרר נגר כתמא היא שנייה סתם אליבא דר׳ אלעזר. ושני ליה אע״פ דהא סתמא והא כתמא, הא סתמא דפוקקין ומודדין וקשרין בשבת עבדו בה חכמים ונדחה ר״ב. וזו הלכה למעשה. הילכתא כחכמים ונדחה דרשא דר׳ יצחק בפחא. ואמרינן בתלמוד א״י אי״ר יוחנן אתא יחידאה דהכא כתמא דתמן ויחידאה דתמן כתמא דהכא. פי׳ יחידאה דהכא דהוא ר׳ אלעזר דפקק ההילון כתמא דנגר נגרר. [ויחידאי דנגר הנגרר] דהוא ר׳ יהודה בסתמא [דפקק ההילון]. ותיא״ש בין כך

מסורת הש״ס

(א) נעיל ב. [ודף קכה:]. (ב) לקמן קנו. (ג) [לעיל כח. ושם:]. (ד) כש״ל מ״ז וכן כפ״ז ליתה. (ה) נלקה לה:. (ו) [שם לו.]. (ז) ס״ה לעניים. (ח) [ער׳ תוס׳ לקמן קכח. ד״ה אבלן. (ט) [ב״מ קיג.]. (י) [ער׳ תוס׳ לקמן קנח. ד״ה דבר״ג]. (כ) [ער׳ תוס׳ לעיל ס.: ד״ה הבפתח ע״פ הבמתיקו אמר רב אמבלי ד׳ מחולר קטן ה׳ מחולר גדול]. (ל) [ב״ב קכ״ד ובכ״מ]. (מ) [לעיל קכה.]. (נ) ס״ה ל״ג ומ״ה שלמי רש״י היה הגיהה בגמרא אמר אמר בשבת ד״ה כמי אמר ד״ה מודדין. (ס) [דף קנ.]. (ע) ס״ה: מחזיק לסתים. (פ) [שם סג.]. (צ) [בקלים פ״ב מ״ב].

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה ה״ג וכו׳ לתמים לעצמו הוא: (ב) ר״ה וכ״ה הכא וכו׳ מנויס הס״ד ומאמר כן מ״ה אין צריך לקשר אלמא דאיכא תורת כלי עליו: (ג) רש״י ד״ה לף מו״מ. וכ״כ ס״ל תורמוס: (ד) תוס׳ ד״ה וכו׳ מימא וכו׳ אלא לשיבה אעפ״כ. כ״כ יעי׳ בתפרי״ר: (ה) באר״ד עד לתוך כאדן: (ו) באר״ד מורה בראשי אצבעותיו כדה V:

רבינו חננאל (המשך)

ובין כך פוקקין בו. כל כסויי הכלים שיש להן בית אחיזה ניטלין בשבת. א״ר יוסי בר״א בכסויי קרקעות דמי. א״ר יהודה בר שילא א״ר אסי א״ר יוחנן והוא שיש תורת כלי עליהן. ואמרינן כולי עלמא בכסויי קרקעות אם יש להן בית אחיזה שרי ואי לא אסיר לטלטלן, כגון כסויי הבארות וכסויי הדות וכיוצא בהן. כסויי כלים, כגון כרות וסיכסים וכיוצא בהן, אע״פ (שהן) [שאין] להן בית אחיזה מותר לטלטלן לגלותם ולכסותם. כי פליגי בכסויי כלים ותיכרן בקרקע, ר׳ יוסי לא גזר ות״ק סבר גזרינן, והלכתא כוותיה.

הדרן עלך פרק כל הכלים

פרק שבועה עשר

מפנין אפילו ד׳ וה׳ קופות של תבן. פי׳ מפנין, מעתיקין התבואה ממקום למקום, מלשון וגזה הכהן ופנו את הבית. אקשינן על משנתינו, השתא ה׳ מפנין ד׳ מיבעיא. ופריק רב חסדא ארבע מחמש וחמש מאוצר גדול, ומאי אכל לא את האוצר שלא יתחיל באוצר תחילה, ומני רבי יהודה היא דאית ליה מוקצה. ובא שמואל ופריק פירוק אחר ודכרים [נ״א: ודבריו] פשוטים הן. אבל סוגיא דשמעתא כרב חסדא, דמתניתא סתמא חגן כיותיה, שאין מתחילין באוצר תחילה, ולא בתבואה צבורה, ומדבעא רב נחומי כמה שיעורי תבואה צבורה ותנא כמה שיעור תבואה צבורה לחך, ש״מ דהילכתא כתני מתניתא [מדקשרתינן [נ״א: דשקלינן וטרינן] לפרושי טעמייהו. ריש מי שאומר הילכתא כשמואל דמוקים למתניתין כרבי שמעון דלית ליה מוקצה והילכתא כוותיה.

שיש להם בית אחיזה ניטלין בשבת ואמר רב יהודה בר שילא אמר רב אסי אמר רבי יוחנן והוא שיש תורת כלי עליהן וכי תימא הכא נמי דאיכא תורת כלי עליו ומי בעי רשב״ג תורת כלי עליו והתניא (ח) חריות של דקל שגדרן לשם עצים ונמלך עליהן לישיבה צריך לקשר רשב״ג אומר אין צריך לקשר רבי יוחנן סבירא ליה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא דרש רבי יצחק נפחא אפתחא דריש גלותא הלכה כרבי אליעזר מתיב רב עמרם (ט) ומדבריהם למדנו שפוקקין ומודדין וקושרין בשבת א״ל [אביי] מאי דעתיך משום דקתני סתמא גבר הנגרר נמי סתמא היא ואפי׳ הכי (י) מעשה רב: **מתני׳** (כל) כיסוי הכלים שיש להם בית אחיזה ניטלין בשבת א״ר יוסי בר״א (כ) בכיסוי קרקעות אבל בכיסוי הכלים בין כך ובין כך ניטלין בשבת: **גמ׳** אמר רב יהודה בר שילא א״ר אסי א״ר יוחנן (ל) והוא שיש תורת כלי עליהן דב״ע כסוי קרקעות אם יש להן בית אחיזה אין אי לא לא כסוי הכלים אע״ג דאין להם בית אחיזה כי פליגי בכלים דחברינהו בארעא מ״ם גזרינן (מ) ומ״ם לא גזרינן לישנא אחרינא כי פליגי בכיסוי תנור מר מדמי ליה לכיסוי קרקע ומר מדמי ליה לכיסוי כלים:

הדרן עלך כל הכלים

מפנין (נ) אפילו ארבע וחמש קופות של תבן ושל תבואה מפני האורחים ומפני בטול בהמ״ד (ס) אבל לא את האוצר מפנין תרומה טהורה ודמאי ומעשר ראשון שניטלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו והתורמוס היבש מפני שהוא מאכל (ע) לעזים (פ) אבל לא את הטבל ולא את מעשר [ראשון] שלא נטלה תרומתו ולא את מעשר שני והקדש שלא נפדו ולא (צ) את הלוף ולא את החרדל ר׳ שמעון בן גמליאל (ק) מתיר בלוף מפני שהוא מאכל עורבין חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים אם התקינן למאכל בהמה מטלטלין אותן ואם לאו אין מטלטלין אותן: **גמ׳** השתא חמש מפנין ארבע מיבעיא (ר) אמר רב חסדא ארבע מחמש (ש) (איכא דאמרי (ת) ארבע מאוצר קטן) וחמש מאוצר גדול ומאי אבל לא את האוצר שלא יתחיל באוצר תחלה ומני רבי מוקצה ושמואל אמר ארבע וחמש כדאמרי

שיש להן כיס אחיזה. כיס יד: ה״ג **ואמר רב יהודה והוא שיש תורת כלי עליהן.** שהכיסוי רואי לתשמיש (ו) עצמו הוא דניטלין בשבת ואם אין תורת כלי עליו לא אמרינן כיסוי כלי הוה כלי. ולמאות שידה מיבה ומגדל דתנא מתני׳ (ב) ניטלין יש תורת כלי עליהן דרשאין ליטב עליהן ולתת עליהן מזונות לקטן ולקמן מפרש אמאי בעינן בית אחיזה הואיל ותורת כלי עליהן. אלמא לרבי יוחנן מידי דליכא תורת כלי עליו לא מטלטלין והאי קנה מאי תורת כלי עליו איכא אי משום דפותח ונועל בו אין זו תורת כלי עליו אלא תורת בנין: **וכ״ם הכא נמי דאיכא תורת כלי עליו.** שראוי להפך בו זיתים או לצלות בו אגוזים (ג): (**תורת כלי עליו.** אפי׳ אינו ראוי לדבר אחר): **סכיא ליה כווסיה בחדא.** דמתוקן ואע״פ שאינו קשור: **ופליג עליה בחדא.** דבעי תורת כלי: **הלכה כרבי אליעזר.** דבעינן קשור ותלוי: **מדבריהם למדנו.** כפי׳ בתרא (ד) כימי אביו של ר׳ לדוק וכימי אבא שאול בן בטחת שפקקו את המערה בטפיח וקשרו את המקידה בגמי לידע אם יש בגיגית פותח טפח ואתם מפרש לה. וקתני מדבריהם למדנו: **שפוקקין.** את המאור בדבר שאינו קשור ותלוי: **וקושרין.** קשר שאינו של קיימא לכתחלה: **ומודדין.** מקוה ומטלניות: **מאי דעתיך.** דמותבת לרבי יצחק נפחא מהא מלי לשנויי לך הא מני דבנן היא. ואי משום דקתני לה סתמא מותבת ליה דמדסתם לן כרבנן הלכתא כותייהו: **גבר הנגרר נמי סתמא.** קתני לה וסתם לן בהא כרבי אליעזר דאסור: **מעשה רב.** למילף מיניה דסיון דסמיך למיעבד עובדא לקולא ש״מ הלכתא היא: **מתני׳ כיסוי קרקע.** כגון כיסוי בור ודות דהוי כבונה אי לאו דמוכחא בית אחיזה דילה למשקיל ולהדורי עליה: **גמ׳ א״ר יוחנן והוא שיש תורת כלי עליהם.** דכיסויין הללו חזו לתשמיש דעלמא אבל כיסוי כלי לא אמרינן כלי הוא: **ודל״ע.** משום דאוקמא ר׳ יוחנן בשיש תורת כלי עליהן אינעוריכא ליה למימר דכי פליגי דבנן בכלים דחברינהו בארעא פליגי דאילו כלים דעלמא אע״ג דלית להו לכיסויהן בית אחיזה מיטלטלי דסיון דבאיכא תורת כלי עליהן קיימי מה לי איכא בית אחיזה מה לי ליכא בית אחיזה אלא כיסוי כלים הממונרים לקרקע כגון תנור וכירים הוא דפליגי משום דדמו במקצת לכיסוי בור ודות וגזרינן הני אטו הני:

הדרן עלך כל הכלים

מפנין. אם צריך למקומן להושיב אם חוכמים להסב בסעודה

או תלמידים לדרשה ולא חיישינן לטרחת דשבת: **אבל לא את האוצר.** מפרש בגמרא: **מפנין תרומה טהורה.** כלומר ומהו מפנין דבר הראוי כגון אלו. תרומה טהורה דחזי לבהמת כהן (ט) אבל תרומה טמאה לא דאפילו לבהמת כהן לא חזיא בשבת דאע״ג דאמרינן חזיא לדתניא בכל שעה בספרים (דף לב.) שאם רצה כהן מרילה לפני הכלב בשבת וביום טוב לא חזיא דזו היא ביעורה מן העולם או להיסק או לבהמה ואין מבערין תרומה טמאה וקדשים טמאין ביום טוב כדתנן (לעיל דף כג:) ואין מדליקין בשמן שריפה ביום טוב ואוקימנא (ט) טעמא משום דאין שורפין קדשים ביום טוב: (ו) **לוף.** מין קטניות שאינו ראוי מי אפילו לבהמה: **לעורבין.** כגון עשיריס שמגדלין עורבין לגדולה: **זרדים.** מין קנים הם שמזרדים כשהן רכים ואוכלים אותם: **גמ׳ ארבע מחמש.** אם לא היה אם אלא כשיעור ה׳ קופות לא יפנה אלא ד׳ מהם שאסור לגמור את האוצר דילמא חזי גומות בקרקעיתו ומשוי להו: **מאוצר גדול.** ואם יש הרבה אין מפנין אלא ממש דמיישינן לטרחתא: **מאי אכל לא את האוצר.** אלא יגמור את האוצר לא מצית אמרת דהא מרישא שמעינן ארבע מחמש **אחלה.** אם לא התחיל בו להסתפק ממנו כבר למאכלו או למאכל בהמתו דאם כן הוה ליה מוקצה ומתניתין רבי יהודה היא: כדאמרי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com